

31/10/19
Helsinki

Suomen somalialaisten liitto ry
Somaliska förbundet i Finland
Finnish somali league

Suomen somalialaisten liiton kannanotto:

VANUPO lausunto

Suomen somalialaisten liitto, Nuorten verkosto (NUVE)

24.10.2019

Valtakunnallinen nuorisotyön ja -politiikan ohjelma 2020-2023: Tavoitteena nuoren merkityksellinen elämä ja osallisuus yhteiskunnassa

Kiitämme mahdollisuudesta antaa huomioitamme valmisteilla olevaan valtakunnalliseen nuorisotyön ja -politiikan ohjelmaan vuosille 2020-2023.

Hallituksen nuorisopoliittiset tavoitteet ja toimenpiteet

Ilmastopolitiikka

Ehdotamme lisäystä toimenpiteiden ensimmäiseen kohtaan eli että nuorten näkemyksiä kuullaan myös kaupunkisuunnitteluun liittyen. On nuorten kannalta oleellista, miten kaupunkitilaa järjestetään niin, että nuorten osallistuminen ja oleminen mahdollistuu (vrt. urheilukentät vs. rautatieaseman edessä seisoskelu). Ehdotamme, että nuoret osallistetaan myös pohtimaan, miten tiloja järjestetään nuorille sopiviksi.

Ehdotamme, että toimenpiteisiin lisätään, että järjestöt otetaan mukaan etsimään keinoja edistämään nuorten osallisuutta ilmastopolitiikan suunnittelussa ja toteuttamisessa.

Monelle nuorelle ilmastokysymykset ovat ahdistavia myös siksi, että sen merkitykset ja vaikutukset sekä oman toiminnan hahmottaminen ovat vaikeita. Ehdotamme, että tähän liittyen järjestetään enemmän mahdollisuuksia pohtia ilmastonmuutoksen merkityksestä ja vaikuttavuutta.

Kehitetään nuorille suunnattuja osallistumisen välineitä

Ehdotamme, että perheille tarjotaan omalla äidinkielellä tietoa osallistumisen mahdollisuuksista ja vaikutusmenetelmistä esimerkiksi info-pakettien muodossa.

Nuorten mahdollisuudet lisääntyvät, kun vanhemmat tietävät ja osaavat ohjata ja kannustaa nuoria mukaan. Tämä koskee erityisesti maahanmuuttajaperheitä, joilla ei välttämättä ole vielä käsitystä Suomalaisen yhteiskunnan kaikista vaikutuskanavista, eikä siten vielä mahdollisuuksia tukea nuoria yhteiskunnallisen tai paikallisen vaikuttamisen muotoihin.

Vahvistetaan koulujen ja oppilaitosten demokratia- ja ihmisoikeuskasvatusta

Ehdotamme, että lisätään nuorten mahdollisuuksia ja edellytyksiä yhteiskunnalliseen osallistumiseen niin, että tarjotaan perheille omalla äidinkielellä tietoa osallistumisen mahdollisuuksista (info-paketteja) ja vaikutusmahdollisuuksista. Nuorten mahdollisuudet lisääntyvät, kun vanhemmat tietävät ja osaavat ohjata ja kannustaa

31/10/19
Helsinki

Suomen somalialaisten liitto ry
Somaliska förbundet i Finland
Finnish somali league

nuoria mukaan. Haluamme, että nuoret voivat osallistua täysivaltaisina osallistujina yhteiskuntaan.

Ehdotamme, että vähemmistöt otetaan johtamaan ja suunnittelemaan osallisuus- ja demokratia-hankkeita alusta saakka ja suunnittelemaan niiden toteuttamista

Sosiaaliturvan uudistus ja nuoret

Ehdotamme, että osana sosiaaliturvan uudistusta vähennetään opintotuen lainapainoitteisuutta, mikä mahdollistaa nuorten paremmat taloudelliset mahdollisuudet valmistumisen jälkeen sekä vähentää opiskeluun liittyviä taloudellisia riskejä.

Toivomme, että uudistuksilla lisätään opiskelijoiden mahdollisuutta tehdä töitä, eli poistetaan opintotuen tulorajat. Tämä lisää myös mahdollisuuksia opiskeluaikaisen työkokemuksen karttumiseen.

Vaadimme, että opiskelupaikkojen saaminen ja töiden saaminen maahanmuuttajanuorille tehdään helpommaksi. Uudet tutkimukset osoittavat, että maahanmuuttajien mahdollisuudet saada töitä ovat huomattavasti heikommät kuin kantaväestöllä. Uuden valtakunnallisen nuorisotyön ja -politiikan ohjelman on myös vastattava tähän haasteeseen. Rohkaistaan nuoria koulutukseen.

Maahanmuuttajataustaisille nuorille on usein korkea kynnys hakea korkeakouluun. Tätä kynnystä voidaan madaltaa muun muassa tarjoamalla vanhemmille tietoa suomalaisesta koulutuksesta omalla äidinkielellä. Tämä monipuolistaa vanhempien käsityksiä siitä, minkälaiset urapolut Suomessa ovat mahdollisia sekä edesauttavat sitä, että vanhemmat osaavat tukea nuoria korkeakoulutukseen hakeutumisessa.

Turvallisuus ja onnettomuuksien ennaltaehkäisy

Ehdotamme, että kansallinen uimataito-opetus taataan kaikille koululaisille ja nuorille. Edellytämme, että nuorille muslimeille mahdollistetaan uimataito-opetukseen osallistuminen siten, kun uintitunteja järjestetään myös erikseen, ja että myös harrastustoiminnoissa otetaan huomioon uimataito-opetuksen lisääminen. Monen nuoren uimataito on jäänyt kehittymättä siksi, että mahdollisuuksia kulttuurisensitiiviseen harrastustoimintaan eri lajeissa ei ole kaikilla paikkakunnilla taattu.

Koordinaation vahvistaminen nuoriin kohdistuvan some-houkuttelun ("grooming") ehkäisemiseksi

Ehdotamme, että lisätään tietoa digitaalisista ympäristöistä eri kielillä. Monella maahanmuuttajataustaisen nuoren vanhemmalla ei ole hallussaan ajankohtaisia digitaalisia taitoja, joten nuorten tukeminen ja ohjaaminen saattaa olla haastavaa. Perheiden roolia digitaalisten työkalujen käytössä on vahvistettava osana nuorten tukemista.

Moniammatillinen yhteistyö rikoksilla oireilevien nuorten tavoittamiseksi ja rikosten ennaltaehkäisyksi

31/10/19
Helsinki

Suomen somalialaisten liitto ry
Somaliska förbundet i Finland
Finnish somali league

Ehdotamme, että tutkitaan, miten kehittää yhteistyötä yhteisöjen kanssa, että häpeä poistuisi ja yhteisö ei sulkisi oviaan nuorilta, jotka ovat syyllistyneet rikoksiin ja kärsineet tuomionsa.

Ehdotamme, että ohjelman yhteydessä etsitään keinoja, joilla nuoret pääsevät esimerkiksi vankila-ajan jälkeen kiinni yhteiskuntaan ja töihin.

Näkemyksemme mukaan yhteisöjen kanssa tehtävä työ on rikosten uusimisessa ja rehabilitaatiossa ensisijaista. Maahanmuuttajataustaisten nuorten kohdalla on usein niin, että kun yhteisö sulkee ovensa, yksilö jää tyhjän päälle, ja edellytykset rikosten uusimiseen ja osattomuuteen kasvavat.

Nuorella mahdollisuus mieluisaan harrastukseen

Ehdotamme, että kehitetään perheille suunnattua "liikuntaseteli", jolla maahanmuuttajaperheet ja vähävaraiset perheet pääsevät erilaisiin urheilu- ja harrastustoimintoihin. Tämä mahdollistaa nuorten ja perheiden yhteiset liikuntamahdollisuudet ja kokonaisvaltaisesti lisää hyvinvointia yhteisöissä.

Ehdotamme, että nuoria erilaisista taustoista rekrytoidaan urheilutuutoreiksi kannustamaan nuoria liikkumaan ja löytämään oman harrastuksensa. Nuorelle muslimi-tytölle voi olla helpompaa lähteä uimaseuran toimintaan, jos ohjaajana on toinen muslimityttö.

Ehdotamme, että varataan enemmän liikuntapaikkoja ja vuoroja nuorille.

Moniammatillinen yhteistyö ja nuorisotyön lisääminen kouluissa

Ehdotamme, että maahanmuuttajataustaisten henkilöiden on oltava mukana suunnittelemassa toiminnan toteuttamista alusta saakka.

Nuorten osallisuutta edistetään myös niin, että näiden vanhempia kannustetaan osallistumaan erilaisiin vaikuttamistyön muotoihin, kuten toimikuntiin ja vanhempainyhdistyksiin, sekä järjestetään vanhempainiltoja, joissa mahdollisesti on tarjolla tietoa ja tukea omalla kielellä. Lisätää ystäväperhetoimintaa.

Ehdotamme, että kehitetään mielenterveyssanastoa ja käsitteitä myös opiskelijoiden kotikielellä. Yhteisöissä saattaa olla ennakoluuloja mielenterveyteen liittyviä aiheita kohtaan. Nuorten toimintaympäristöissä olevien kuormitustekijöiden tunnistaminen ja sanoittaminen on tärkeä mielenterveyttä edistävä tekijä. kahden kulttuurin keskellä ja ennakoluuloisessa ympärsiössä kasvaminen lisää maahanmuuttajataustaisten nuorten kokemaa stressiä suhteessa nuoriin, joilla näitä kuormitustekijöitä ei ole. Kannustamme toteuttamaan mielenterveystyötä intersektionaalisesta näkökulmasta.

Nuorten asumisen tukeminen

Edellytämme, että yhteisöasumisesta ei saa rankaista asumistukea pienentämällä eli odotamme, että asumismuodot ovat asumista tuettaessa yhdenvertaisia.

Lisätään asumiseen liittyvää neuvontaa useammalla kielellä

Lisätään perheille tarjottavaa tietoa nuorten asumistilanteista ja mahdollisuuksista.

Turvataan sosiaalinen sekoittuminen intersektionaalisella yhdyskuntasuunnittelulla.

31/10/19
Helsinki

Suomen somalialaisten liitto ry
Somaliska förbundet i Finland
Finnish somali league

Nuorisotakuulla nuoret töihin ja koulutukseen

Ehdotamme, että ministeriöt ja hallinnonalat huolehtivat siitä, että näihin rekrytoidaan eritaustaisia ohjaajia ja suunnittelijoita ja johtajia. Näin lisätään monimuotoisuuden toteutumista ja nuorten maahanmuuttajataustaisten nuorten mahdollisuuksia tulla huomioituksi paremmin rekrytointitilanteissa.

Somalitaustaisten (ja erityisesti miesten) työllistyminen on erityisen haastavaa. Tämän kehityksen pysäyttäminen ja kääntäminen tulee olla myös nuorten työllisyyspolitiikan keskiössä. Pitkittyessään tämänkaltainen tilanne voi luoda toivottomuutta ja ajautumista yhteiskunnan ulkopuolelle, millä voi olla yksilölle tuhoisia seurauksia.

Jälkihuolto

Ehdotamme, että tuetaan maahanmuuttajataustaisten nuorten ja perheiden välien parantamista silloin, kun perheillä on ollut tarvetta lastensuojelulle ja välit ovat tulehtuneet.

Mielenterveyden tukeminen

Ehdotamme, että panostetaan erityisesti kuormitustekijöiden ja vähemmistö-stressin tunnistamiseen kouluterveydenhuollon mielenterveystyössä.

On tärkeää tiedostaa oppimateriaalien vaikutus ideologisen tiedon siirtäjänä kouluuyhteisöissä. Edellytämme, että monimuotoisuutta ja moniäänisyyttä lisätään opiskelu-materiaaleissa, ja että opiskelumateriaaleja tarkastellaan kriittisesti siitä näkökulmasta, miten ne esittävät vähemmistöjä ja näiden kulttuureja.

Taloulosaaminen

Haluamme nostaa esiin, että nuorten peliongelmat lisääntyneet ja aiheuttaneet velkaantumista ja jopa rikollisuutta. Tutkimusten mukaan erityisesti somalitaustaisilla nuorilla on enenevässä määrin peliongelmia. Näihin talousongelmia aiheuttaviin tekijöihin voidaan puuttua säätelemällä pelaamisen mahdollisuuksia ja lisäämällä tietoa peliongelmistä ja niiden haitoista.

Ehdotamme, että lisätään nuorten taloulosaamisen lisäksi nuorten mahdollisuuksia saada töitä ja asiallista palkkaa. Nuorten asemaa työmarkkinoilla on heikennetty ja nuoria pusketaan palkattomiin harjoitteluihin, joista ei seuraa työsuhdetta. Nuoret työllistyvät usein alustatalouden töihin, joissa usein ei ole tarjolla työsopimusta, vaan pakkoyrittäjyyden riskejä.

Valistetaan nuoria siitä, että sosiaalisessa mediassa näkyvät elintavat eivät ole realistisia tai tavoiteltavia. Ehdotamme, että kehitetään medialukutaitoa ja kulutuskulttuuria kestävämpään ja ekologisempaan suuntaan.

Suomen tavoitteet nuorisovaltuustojen kansainväliselle ja eurooppalaiselle yhteistyölle

Ehdotamme, että otetaan maahanmuuttajataustaiset nuoret aktiivisesti mukaan osallistumaan ja tekemään EU-tasolla politiikkaa ja käytäntöjä.

Suomessa on paljon afrikkalaistaustaisia nuoria, joilla ei välttämättä ole mahdollisuutta tutustua taastaansa vieraillemalla Afrikassa. Ehdotamme, että

31/10/19
Helsinki

Suomen somalialaisten liitto ry
Somaliska förbundet i Finland
Finnish somali league

nuorisovaihtoissa ja -hankkeissa otetaan erityiseksi painopistealueeksi Afrikka, ja mahdollistetaan nuorten suomalais-afrikkalaisen identiteetin vahvistumista.

Painopisteet nuorisoalan valtakunnallisten osaamiskeskusten valtionapukelpoisuuden hyväksymiselle

Ehdotamme, että osaamiskeskusten toimintaa ja implementointeja suunniteltaessa kieli- ja kulttuurivähemmistöt ovat mukana johtamassa hankkeita. Näin voimme varmistua siitä, että vähemmistöjen näkökulmat ovat mukana suunnittelussa alusta saakka. Suomensomalialaiset (kuten muutkin kieli- ja kulttuurivähemmistöt) ovat osa yhä kansainvälisempää suomalaista yhteiskuntaa, ja tämän näkökulman näkyminen myös johtotason rekrytoinneissa edistää moniäänisyyden toteutumista osaamisen ja toivottavan asiantuntijuuden suunnittelussa nuorisoalalla.

Monikulttuurisen näkökulman ja monikulttuurisista taustoista tulevien asiantuntijoiden osaaminen auttaa nuorisotyön tavoitteiden toteuttamisessa myös maahanmuuttajataustaisten nuorten keskuudessa. Monikielisten materiaalien ja perheille suunnattujen demokratia- ja osallisuusmateriaalien ja infojen toteuttaminen vahvistaa sekä perheiden että nuorten kokemaa osallisuutta ja yhteiskunnallisen vaikuttamisen mahdollisuuksia.

Otetaan järjestöt mukaan tekemään kohdennettua nuorisotyötä erityisesti silloin, kun on kyse kieli- ja kulttuurivähemmistöjen kanssa tehtävästä nuorisotyöstä.

Huomioidaan kulttuurisensitiivisyys kouluissa ja oppilaitoksissa tehtävässä nuorisotyössä erityisesti silloin, kun kyse on koulupäivän aikana järjestettävästä harrastustoiminnasta, jotta osallistuminen on mahdollista yhä useammalle.

Käymme mielellämme lisää keskustelua aiheesta.

Helsingissä 24.10.2019

Lisätietoja:

Maria Hukkamäki ja Abdule Mahamed

Nuorten verkosto (NUVE) -hanke

Projektikoordinaattori Maria Hukkamäki maria.hukkamaki@somaliliitto.fi / p.0505663318

Projektityöntekijä Abdule Mahamed abdule.mahamed@somaliliitto.fi / p.0505696078

Suomen somalialaisten liitto ry